

Udstilling i Vestervig

af Aksel Kristensen

En fortælling om dengang man kunne se på oldsager i Vestervig.

Netop nu, hvor Museum Thy står for at skulle lave meget store forandringer omkring udstillingerne, kunne det være meget passende at fortælle om en ganske lille, og i enhver henseende ikke særlig omfattende, oldsagsudstilling, som museet lavede i 1977 i Dommerhuset, Vestervig. Dommerhuset er i dag en del af Vestervig Kirkemusikskole.

Det er altså mere end 40 år siden, udstillingen blev stablet på benene. For så længe siden var en del anderledes. Det kan man måske fornemme ved at læse denne fortælling.

Det var museumspædagog Svend Sørensen, som stod for arrangementet. Han inviterede undertegnede til at hjælpe med praktiske ting. I stueetagen var et rum med passende glasskabe i brugervenlig højde. Her skulle der så deles op i »ældre« og »yngre« stenalder – dengang var det endnu ikke rigtig brugt med at sige jægerstenalder og bondestenalder.

Lad os begynde med den ældre stenalder. Her var forskellige muligheder, som skulle udnyttes lige til grænsen. En kerneøkse fik et skaft af en gren fra et asketræ. Forskellige skrabere og flækker, som var tidstypiske, blev lagt ind i udstillingsskabet. Blandt det mere spændende var et udsnit fra en køkkenmødding, det vil sige tætte lag af østers- og muslingeskal-ler. Museumsleder Jette Kjær kendte et sted ved Øsløs, hvor der var en boplads fra Ertebølle-tiden. Med en stor greb huggede vi en klump bundfrosset materiale op (lidt »u-arkæologisk«, kan man måske sige). På fotoet ses praktikant Marie Kielsgaard ved papkas-sen med frossen køkkenmødding.

Da Svend kom hjem, blev klumpen lagt i hjem-mefryseren, så den ikke risikerede ved optøning at falde fra hinanden. Men her kunne den jo ikke blive liggende. Svend talte om, at østersskallerne måske

kunne stabiliseres med tapetklister. Men det endte med, at der, med godt resultat, blev smurt en tokomponent-lim hen over klumpen, som så ikke smuldrerede. Det blev et fint bidrag til montren i Vestervig.

Det ville også være godt at få en ting med, som kunne vise, at ældre stenalder folk havde gået på jagt. Det kunne være et skind. Svend vidste, at der i Skovgade boede en skindhandler. Her måtte vi ind.

Praktikant Marie Kielsgaard ved en klump bundfrosset køkkenmødding. (Forfatteren).

Udstillingsskab med skæftet kerneøkse og andre oldsager. Til højre i skabets bund skimtes mårskindet, der gik møl i. (Forfatteren).

Skindhandleren sagde først, at han ikke kunne hjælpe os. Men så, jo, for resten, i bagbutikken havde han et *mårskind*. Det kunne vi få for 15 kroner, for det var ikke garvet endnu. Vi tænkte ikke på, at den manglende garvning kunne have nogen betydning, for skindet skulle jo blot ligge der for et syns skyld.

Skindhandleren ville lige støve måren af, så han gik ud på gaden og bankede den mod muren et par gange. En lille støvsky rejste sig. En dame der kom gående, gik over på det andet fortov. Lidt demonstrativt, kan jeg huske, jeg tænkte. Skindet blev pakket ind i en gammel avis og kom med til montren i Vestervig.

Så var der den yngre stenalder. Her havde vi nogle få »virkemidler«, som vi måtte trække mest muligt ud af. Tiden er jo, hvor stenaldermennesket er begyndt at dyrke jorden og holde husdyr. Husdyrene kunne det være svært at vise noget om i et udstillingsskab. Men agerbruget, og hvad dertil var forbundet, kunne der fortælles om. To fine, slebne flintøkser, som museet havde i »løs vægt« i magasinet, var gode at have med. Den ene fik et skaft fra et hjemligt asketræ. Den

anden blev, meget sigende, lagt på en oldtidsslibesten for at vise hvordan den var blevet tilvirket.

Kornet og melet måtte der også gøres noget ud af. En tung skubbekværn, komplet med ligger og løber, blev slæbt op ad trappen og bakset ind i glasmontren. Men hvad med melet? Jo, lidt formalet, moderne korn (»grutning«) blev lagt omkring skubbekværnens løber; det så meget godt ud. Det var også grutning i sigtet tilstand, som vi på fotoet ser ligge på et stykke papir, naturligvis for at illustrere det færdige produkt.

Men det var ikke alt.

Der blev bagt to brød, også af sigtet grutning, som var blandet op med vand, og vist nok lidt moderne gær. De skulle have været både højere og bredere, men de blev, som det ses på billedet, noget smalle, fordi dejen flød ud. Brødene var godt gennembagte og var faktisk stenhårde.

Af ting, der var med i skabet med oldsager fra yngre stenalder, var en skæftet pil, en flække og en mejsel, der var hugget ind i et stykke træ, samt forskellige andre flintesager fra tiden.

To fine slebne økser var med. Den ene skæftet med en gren fra havens asketræ. Den anden liggende på en stenalderslibesten.

Skubbekværn med korn. Melet ved siden af skulle ligne det færdige produkt, men var i virkeligheden »grutning« – altså for-malet moderne korn. De to bagte brød til højre ser måske lækre ud, men var hårde som sten. (Forfatteren).

Det var januar med sne, is og glatte veje de gange, vi kørte til Vestervig i vort ærinde. Det tog ikke særlig lang tid, inden vi var færdige. For allerede den 18. februar kan vi læse i *Thisted Dagblad*, »(...) at skoleelever i Sydthy i løbet af foråret får mulighed for at stifte bekendtskab med stenalderen. (...) Museums-pædagog Svend Sørensen, Thisted Museum, har arrangeret en udstilling af flinteredskaber og husgeråd m.m. Til hver af de udstillede fund hører en kort, let forståelig forklaring«.

Fra omtrent samme tid havde *Thisted Dagblad* et fyldigt referat fra et foredrag om stenalder, som Jette Kjær havde holdt i Dommerhuset. Foredraget bliver rost for sin grundighed.

Udstillingen stod hen over sommeren. To gange havde museet en annonce i avisen. Det var den 14. og den 22. juli. I annoncen kan vi se, at entreen var 2 kr. for voksne og 1 kr. for børn.

Det kan nemt se ud, som om den lille stenalderudstilling i Dommerhuset blev afviklet uden de mindste

problemer. Men sådan var det ikke! Udstillingen var sat op i vinterkulden. En dag, da det var blevet herligt forårsvarmt, traf jeg Svend, som så noget betænkelig ud: »*Aksel, det ser ikke så godt ud med udstillingen i Vestervig. Det sværmer med utøj omkring mårskindet. Det hele er snavset til*«.

Det måtte vi tænke noget over, for det kunne komme på tale, at udstillingen skulle tages ned.

Slet så galt gik det dog ikke. Med andre ord – man må have fjernet skindet og gjort rent. For udstillingen blev stående. Men vi var enige om, at en anden gang ville vi ikke købe et ugarvet mårskind.

Ellers var arbejdet med udstillingen en god oplevelse.

Aksel Kristensen.

Født 1940. Gårdejer og mangeårig amatørarkæolog.